

החברותא

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 296

בס"ד ערש"ק פר' בא ו' שבט תשס"ז

פנינים יקרים

בא אל פרעה וגו' (י' א') לא נאמר לך אל פרעה כי אם בא שאין הולכים מאת השי"ת שכן מלא כל הארץ כבודו, ויאה איפוא הכמיו בא, שביאורו בא אתי יחד.

למען שתי אותותי אלה בקרבו - ולמען תספר וגו' וידעתם כי אני ה' (י' א-ב) עי"ז שמספרים ביציאת מצרים וזכים לדעת את השי"ת כמ"ש וידעתם כי אני ה'.

לא ראו איש את אחיו (י' כ"ג) אם האדם לא מחשיב את חבירו יותר ממנו אינו מסוגל להתעלות, וזהו מכיון שלא ראו את אחיו זה גורם שלא קמו איש מתחתיו אלא נשארים באותו מצב שבו הוא שרוי.

ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (י' כ"ג) האור האיר אמנם בשוה אך כל אחד חש והרגיש בו רק לפי מדרגותיו - מושבותם.

לא תשאר פרסה (י' כ"ד) לא נשאר דבר פעוט אפילו כחוט השערה מבלי שינוצל לעבודת השי"ת כי ממנו ניקח לעבוד את ה'.

החדש הזה לכם (י"ב ב') הנכם זקוקים להתחדשות כי הטבע עלול להטביע את האדם בקרבו. (חיים וחסד)
החדש הזה לכם (י"ב ב') פרש"י הראהו לבנה בחידושה, חידוש הלבנה היא בהיותה קטנה ביותר להורות לאדם כזה ראה וקדש - אין לך קדושה ללא שתקטין עצמך בהכנעה ושפלות.

מן הכבשים ומן העזים תקחו (י"ב ה') רמז לכיבוש היצר בגדר סור מרע - ולהתאזר בעזות דקדושה לעבודתו יתב"ש.

קדש לי כל בכור (י"ג ב') ראה וקדש את ראשית המחשבה והמעשה בכל יום מתוך התכוננות כיצד הקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית.

ויהי בשלח פרעה את העם (י"ג י"ז) ויהי לשון צער בשלח פרעה את העם כלומר בהיותם ירודים במדרגתם ועוררו עליהם קטרוגים. לפיכך היתה דרושה הסכמתו של פרעה ליציאתם ממצרים ועל כך ויהי לשון צער.

לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה (י"ג כ"ב) כאשר איש ישראל נמצא במדרגה נעלית - יומם - עליו להשפיל עצמו בכחינת ענן, אך בהיותו בשפל המצב - לילה - שומה עליו לחזק עצמו בכחינת ויגבה לבו בדרכי ה' - ועמוד האש לילה.

בין מגדול ובין הים לפני בעל צפון (י"ד ב') יסודות התשובה הן שנים בין מגדול רמז על הגאווה וגדלות, בעל צפון רמז לתאות הלב הצפונות.

ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ (י"ד ג') היצה"ר-פרעה מסית את האדם לומר שאין לו הבנה ולא יוכל לשוב בתשובה מאחר והוא שקוע בארציות ובנשמייות - כלומר שהם נבוכים בארץ... (בית אהרן)

ופרעה הקריב (י"ד י') פרעה הקריב את בני ישראל לעשות תשובה, ויצעקו בני ישראל על עצם הדבר שהתעוררות לתשובה באה להם עקב נגישותיו של פרעה.

דבר אל בני ישראל ויסעו (י"ד ט"ז) כן הוא בענין נסיעה לצדיק שלא יהיה לצדיק ענוה עד שלא ירשה לאנשים לנסוע אליו, לא זו הדרך - לא תדחה אותם מחמת מרת הענוה שבו.

ויאמינו בה' ובמשה עבדו (י"ד ל"א) כשם שצריך אדם להאמין בהשי"ת כך צריך אה"כ להאמין בעצמו - כי נפשו ממקור החיים יתב"ש והשי"ת מתענג ומשתעשע בה כשעושה רצונו.

(צדקת הצדיק)

שיחת הרא"ה ז"ע"א פרישת סוף תל"א - נכתב ע"י הר"פ כפ' הבהנא

סיכום ומסכום

הקב"ה גוזר וצדיק מבטל. זה בעצמו מציאות הוי" ב"ה ממש, ובאמת לית ליה לאדם מעצמו כלום, ושלא להעלות על המחשבה בזה שנקרא צדיק גוזר או צדיק מבטל הגיע להיות איזה מציאות עצמי, כי גם לאחר שהוגדר לצדיק גוזר או צדיק מבטל, האדם מצד עצמו אינו כלום, וכל התחושה של הכביכול אינו אלא מציאות הוי" ברוך.

בדרך ההנהגה האלקי לתת תחושה כאילו שהצדיק גוזר והצדיק מבטל, בהנהגה זו מתפרסם שמו של הקב"ה מפני שבדרך השכלי נראה כאילו שלצדיק יש איזה כח עצמי והצדיק מכריז ואומר שלית לי מגרמי כלום. התחברות זו (בין התחושה שיש ערך עצמי לצדיק לבין ההבנה שלית לי מגרמי כלום) יוצרת בבריאה כאילו מציאות חדשה, על מציאות זו הגדירו חז"ל מה אני בורא אף אתה בורא (עיי' ביד צח, ד) ובכך מתפרסם שמו של הקב"ה.

נמצא שיש באדם שתי בחינות בהסתכלות כלפי עצמו. יש המתחברים אל עצמם ואל פעולותיהם. לאנשים האלו ההרגשות פתוחות יש להם הרגשה של חיות, יש להם כח להשתוקקות מלאי סיפוק, הם רואים את עצמם כברי דעת, מתרגשים, מתלהבים, שמחים ומתפעלים מכל דבר ודבר, ממש חי גילעבט.

לעומת זאת יש אלו אשר בשכלם הם מפרידים את כל העצמיות ואומרים שלית ליה מגרמי כלום, וממילא כל התפעלות והתלהבות מעבירים מיד למציאות הוי" ברוך הוא ועיי' כך אינו מאפשר להיות נאחו בשום דבר אחר בלתי ההתבטלות אל מציאות הוי", ואפילו את המחשבה שלית ליה מגרמי כלום גם אינו משאיר לעצמו כי אם ישאיר לעצמו את התחושה כאילו הבין שלית ליה מגרמי כלום,

... אליבא דאמת כל אדם הוא מציאות "אין" אלא שיש בני אדם שמכירים מציאות זו באמת, ויש בני אדם שאינם מכירים במציאות האין שלהם ונדמה להם שיש להם איוו נקודות בחיים שיש בהם אחיזה. אלה שנתברר להם בבירור שאין להם כל מציאות עצמי, להם יותר פשוט להאחו במציאות הרחמים שהוא הוי" ב"ה. הבהירות שאין להם כל אחיזה עושה את התקשרות בורא כדבר פשוט, וככל שהמציאות העצמית יותר "אין" נעשית התקשרות הבורא יותר ויותר מומחשת, עד שנמצא ב בטול מוחלט ובהכרה ברורה שאין לו מעצמו כלום והכל מציאות הוי" ברוך הוא. מהנקודה הראשונה ועד לנקודה האחרונה.

על כגון דא נאמר: "שכל הנעלם מכל הרעיון", והכוונה לצדיק שהגיע לבטול המוחלט דלית ליה מגרמי כלום ממש, וממילא כל מה שפועל אצלו במהות ובמעשים המופעלים אינם בטוי של מציאות השיי"ת, הרי שהצדיק דרך ההתבטלות המוחלטת כשהוא בעצמו אינו כלום ממש. ומכיון שהוא שכל הנעלם מכל הרעיון, ממילא נעשה שכל הנעלם מציאות הוי".

למציאות כזאת אמרו חז"ל צדיק גוזר והקב"ה מקיים - הקב"ה גוזר צדיק מבטל (עפ"י שבת נט: - שבת סג. ומ"ק טו:). הצדיק אינו רואה את עצמו לצדיק כלל, כי את עצמו חש כמציאות "אין" - לית ליה מגרמי כלום, וכשגוזר אין לו בכלל הרגשה שאכן גוזר, וכשמבטל אין לו הרגשה בכלל שהוא מבטל דהלא לית ליה מגרמי כלום. ואידך יתכן שאני הגוזר ואני המבטל, וא"כ פשוט הוא שהשיי"ת הוא הגוזר והוא המבטל. אלא שכל זה עובר דרך מה שקוראים לזה "צדיק אמת" כחלק מהתהוות הבריאה כרצונו של הבוית"ש.

והנה באמת לאמיתו לית ליה מגרמי כלום, וגם מה שקוראים לזה צדיק גוזר והקב"ה מקיים,

כבר נעשה למשהו, ולכן נמצא במציאות שלית ליה מגרמי כלום כדבר הפשוט וטבעי כמו הנשימה שהאדם נושם.

תפקיד האדם בעולם הבחירה לחיות בכל עת ולהיות בבחינת שכל הנעלם מכל הרעיון, ובוזה לראות את הכח האלקי מציאות הו"י ב"ה איך שמתלבש על כל פרט ופרט שבמעשי אנוש, עד שכל הליכותיו בחיים במחשבה דיבור ומעשה יקיים מה שכתוב (תהלים ט"ו) שויתי ה' לנגדי תמיד, אלא שעליו להיות זהיר מאד שלא יבא לידי איזה התפארות בעצם ההשגחה שרואה בכל עת ובכל פעולה את התלבשות מציאות הו"י. כי אז הוא הופך את עצמו לבעל ערך ובעל רגש, דייקא מתוך זה שהוא מכיר שהוא מצליח לשים לב ולראות איך מציאות הו"י מתלבשת על כל פעולה ופעולה, בכה"ג אין לך גאווה גדולה מזו, והרי הוא ממש דומה לנאמר בתורה (דברים ה"ו) ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, והגרוע מהכל הוא שאת גאותו הוא מסתיר בביטויים של לית ליה מגרמי כלום ושהכל מציאות הו"י, בו בזמן שמטפח את עצמו בזה שרואה את עצמו לבעל השגחה.

שאלתי את הרא"ש איך מסתדרים עם הענין להלכה ולמעשה הלא כל אחד צריך לתכנן את חיי היום יום שלו וצריך להשתדל להצליח במעשי ידיו, ואם נדרוש מהאדם להיות מרוכז כל כך במחשבת הבטול וכד' קיים חשש של רפיון בכל מה שנדרש לבצע הלכה ולמעשה. הרא"ש פתח ואמר, אנו לא מתבקשים לבטל מחשבות אלא מתבקשים לחיות עם הסיבות, כל מי שמתבונן קצת מבין שהכל סיבה מאת מסובב כל הסיבות והאדם בעצמו אינו עושה כלום, וכן המציאות שאפשר לראות אחד שעוסק בסחורה כל היום, מגיע הביתה עייף מאד, ובכ"ז אין לו בעיה לקום מוקדם למרות שהלך לישון עייף ולמרות שישן כמה שעות בלבד. וזאת מחמת סיבה מסוימת שדחף אותו

לקום מוקדם. (כגון צריך לנסוע לאיזה מקום צריך להכין שעור וכד') מי העיר אותו? הסיבה! מה היא סיבה? פעולה הבא ממסובב הסיבות! מה זה מסובב הסיבות? מציאות הו"י המתלבש בבריאה! הרי שהאדם אינו עושה מעצמו כלום ובהכל הוא מסובב ממסובב הסיבות, גם בפועל אין האדם עושה כלום אלא שהוא נמצא כל הזמן נדחף מהסיבה, הבא בכח מסובב הסיבות.

הבעיה שלנו ששוכחים את הסיבה ומחשיבים את עצמנו לצדיקים גדולים בכל מה שנעשה בכח הסיבות הבא ממסובב הסיבות כגון: בקימה שקמתי בבוקר, בתפלות שהתפללתי, בלמוד שלמדתי, במעשים הטובים שעשיתי, וכן על זה הדרך. וכאשר חושב על כל המחשבות היפות האלו אינו רוצה לזכור את כל המעברים הקשים שעוברים עליו. ואינו רוצה להיזכר איך שהמעשים הנחשבים למעשים טובים, איזה קושי עבר עליו עד שבסופו של דבר הצליח לקיימו, האם נזכר איך שמסובב כל הסיבות חס עליו ולא נתן לו ליפול? האם הוא נזכר בשעה שהסיבות הביאו אותו לעשיית איזה פעולה טובה ודווקא האדם מחמת גודל עצלותו הוא זה שניסה לדחות את הפעולה למחר, ורק הקב"ה מסובב הסיבות לא הרפה ממנו והביא סיבה אחר סיבה כדי שלא לדחותו למחר עד שבסוף הפעולה לא נדחתה. וא"כ למה יחשוב האדם שההצלחה בזה שהפעולה לא נדחתה, באה מכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה?

לדוגמא, הבוקר בשעה שנעל את הנעלים לא היו כל חוטי הנעל תחובים בתוך חורי הנעל. ונאלצתי לתחוב את החוטים לתוך חורי הנעל, למרות הקושי. מי הביא שנכניס את החוטים בחורים? הקב"ה מסובב הסיבות שגרם ששני החוטים יהיו בצד אחד! ועתה אם נתבונן נבין שלא עשית כלום והקב"ה מסובב הסיבות הביא לידי כך שנקשור את החוט על פני כל חורי הנעל. ואם לא נתבונן כראוי עלול אני להעלות

סיבה שהביא אותו להפגש. יש כאלו שהסיבה היא סיפוק ויש כאלו שהשי"ת חפץ היה שישמע מהדרך. הראו לו דברים נפלאים בדומה למופתי הבעש"ט. אמנם זה לא ישאר כל הזמן כי הקב"ה דורש מאתנו עבודת השי"ת בלי סיפוק ולכן הקב"ה יקח מאתנו את הסיפוק ואת המופתים כדי להתפס בסיבות שיביא אותו לידי הבטול כדי שיתפרסם שמו ברבים.

ענין הבטול לחיות עם הסיבות הוא ענין ששייך לכל אחד ממש ואין כל הבדל אם הוא ת"ח או שהוא מפשוטי העם, כל נושא עלול להביא את האדם לכוחי ועוצם ידי וכל דבר יכול להביא את האדם להיות בטל ומבוטל אל מסובב הסיבות. ובוזה עיקר הבחירה. עד סוף כל הדורות אשר זה כמים לים מכסים ומלאה הארץ דעה את ה' להיות במציאות של לית ליה מגרמי כלום והכל מאתו יתברך שמו מסובב הסיבות מציאות השי"ת.

על דעתי שאכן התגברתי על העצלות והנני עובד ה' באמת ומגיע לי כל השכר הגדול בעולם וכד'. הרי לפנינו דוגמא ממשוה קטן מאד ממשוה פשוט מאד ובכ"ז המשוה הזה מצריך מחשבה. כי אם תהיה לה המחשבה הנכונה ממנה נלמד איך להיות בטל אל מסובב הסיבות מתוך חיי היום יום. ואם לא תהיה לנו המחשבה הנכונה עלולים להסתבך מהנקודות הקטנות שעוברות דרך חיינו.

כל אחד מתוך איזה מצב שיהיה יכול להתחבר אל מסובב הסיבות מכל סיבה שהיא בין בדברים עמוקים ובין בדברים פשוטים. הדבר תלוי איך מתייחסים לעובדות אם לראותם סיבה ממסובב הסיבות או איזה בחירה וחשיבה אנושית.

הרא"ש המשיך והסביר: כל זה שחברים באים ומדברים ביחד בדרכי עבודת השי"ת האם יכולים לומר שאנו בחרנו להפגש ואנו בחרנו לשוחח. נתבונן קצת ונראה שלכל אחד היה

שהשמחה במעונם

הר"ר נחום פסחוביץ ומשפ' להולדת הבן
הר"ר יהודה לייב פרוש ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר מרדכי גולדברג ומשפ' להולדת הנכד ואירוס' הנכדה
הר"ר שמואל קלירס ומשפ' לנשואי הנכדה
הר"ר אהרן קלירס ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר דוד דרלי לנשואי הבן
הר"ר יצחק יששכרופ ומשפ' לנשואי הבת

י"ל ע"י

מסרכת החברותא
רח' ערני 3

02 - 5829688 ☎

פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

